

Sfeer en samenwerking

Het Centre for People and Buildings bestaat dit jaar 10 jaar, en de organisatie wil dit jubileum luister bijzetten door het organiseren van een drietal regiobijeenkomsten 'in het land'. Op die bijeenkomsten wordt nader ingegaan op het onderwerp 'Wat betekent de werkomgeving voor u?'

De drie regiobijeenkomsten draaien telkens om een bepaald aspect van die werkomgeving. Een overzicht:

- 29 september, Amsterdam: Sfeer en Samenwerking - invloed inrichting op productiviteit;
- 3 november, Zwolle: Creatief en Comfortabel - zitcomfort;
- 7 december, Hoofddorp: Rust en Ruimte - akoestiek.

Office Magazine.nl was aanwezig bij de eerste bijeenkomst. Deze sessie van het Centre for People and Buildings (CfPB) werd gehouden in samenwerking met Steelcase, en vond plaats bij deze leverancier van kantoormeubilair in Amsterdam-Zuidoost. Het doel van de bijeenkomst, die werd bijgewoond door een dertigtal genodigden, was om door middel van een brainstorm en een discussie met een panel te komen tot enig inzicht in de invloed die de inrichting

heeft op de sfeer en dus de productiviteit van de werknemers.

Panel

Het panel bestond uit Annemieke Garskamp (workplace consultant Steelcase), Nick Willemse (interieurarchitect Steelcase), Theo van der Voort (CfPB/ TU Delft) en Thijs Edelkoort (adviesbureau AT Osborne). Annemieke Garskamp trad op als gastvrouw namens Steelcase, Wim Pullen als gastheer namens het Centre for People and Buildings.

In haar inleiding ging Garskamp in op de ontwikkelingen rond Het Nieuwe Werken. Haar betoog kwam erop neer dat we tegenwoordig beter konden spreken van 'Het Nieuwe Samen Werken.' Vandaag de dag draait het werk om communicatie, mede op basis van onderzoeksresultaten van het CfPB werd echter

de conclusie getrokken dat samenwerking meer is dan goede communicatie.

Vervolgens hield Garskamp samen met Nick Willemse een lezing met als thema: samenwerken is geen vanzelfsprekendheid, daar komt veel meer bij kijken. In de lezing gaven beide sprekers enig inzicht in de bijdrage die de fysieke omgeving kan leveren tot een betere samenwerking. Daarbij verwees Garskamp naar een onderzoek dat Steelcase had verricht naar de veranderingen in de manier van (samen)werken en het effect dat dit heeft op de inrichting en indeling van kantoorruimtes. Het bleek dat de kantoorindeling van kleine hokjes waar mensen alleen zaten te werken, ingewisseld waren voor ruimtes waar meerdere mensen (clusters, teams) konden werken. Er werd dus meer samengewerkt, zij het dat er ook heel veel individueel werd gewerkt – maar dan

niet in die eenpersoons-hokjes van vroeger. De technologie heeft het mogelijk gemaakt dat overal gewerkt kan worden - individueel. Maar mensen komen naar kantoor om samen te werken, te overleggen, daarom moet het kantoor er anders uitzien dan vroeger: die samenwerking moet gefaciliteerd en gestimuleerd worden. De inrichting en het meubilair kunnen – moeten – daarbij een rol spelen.

Discussie

Na een korte pauze kreeg het panel enkele stellingen voorgelegd en werden de aanwezigen vervolgens uitgenodigd, deel te nemen aan de discussie over die stellingen. Wim Pullen trad op als discussieleider.

• Stelling 1: in een sfeerrijke werkomgeving werken mensen beter samen.

Men was het er wel over eens dat een aangename omgeving de prestaties verhoogt, maar onder sfeer worden door verschillende mensen verschillende zaken begrepen. Uit ervaringen van een aanwezige bleek ook dat een nieuwe, moderne werkomgeving niet per se bevorderlijk is voor de onderlinge verstandhoudingen en de manier waarop men samenwerkt. Daarbij spelen ook veel andere factoren een rol. Zo wordt sfeer gemaakt door de mensen zelf, en dat kan ook door middel van persoonlijke zaken die naar kantoor worden meegevoerd. Sfeer kan echter ook ontstaan bij de koffiehok, waar mensen bij elkaar komen en vervolgens over het werk gaan praten.

Sfeer is dus een combinatie van de omgeving en wat mensen er zelf in brengen. Dat de werkgever die omgeving aangenaam inricht, wordt overigens beschouwd als een blijk van aandacht en waardering voor de medewerkers, zeker als die gebruikers mogen meebeslissen over de inrichting.

• Stelling 2: In een activiteitengerelateerde werkomgeving zonder vaste werkplekken komen mensen tot betere resultaten.

Ook deze stelling riep gemengde reacties op. Zo werd het specifiek nut van taakgerelateerde werkplekken betwijfeld: mensen gaan zitten werken waar zij dat prettig vinden. Iemand die geconcentreerd wil werken, kan bijvoorbeeld best in een grote vergaderruimte willen zitten. Dat zou wrevel op kunnen wekken bij een team dat net van die ruimte gebruik wil maken om te vergaderen. Het komt er op neer dat mensen in de praktijk gebruik maken van de ruimte die beschikbaar is, die hen aangenaam overkomt en waar zij denken het werk het beste te kunnen uitvoeren. Daarbij is de vrijheid om de werkplek te kiezen, van groot belang. Ook het nut en effect van geen vaste werkplekken wordt door meer mensen verschillend uitgelegd.

• Stelling 3: Het is een (management) illusie dat je samenwerking kunt sturen.

Tegenwoordig wordt er meer in clusters, teams gewerkt. Dat houdt in dat groepen

mensen vaker samen moeten komen om te overleggen, resultaten te bespreken, plannen te maken voor vervolgvakzaamheden enzovoort. Die samenwerking kun je in zoverre sturen dat je de werkomgeving faciliteert. De inrichting maakt een bepaalde vorm van communicatie mogelijk. Zo kan staand vergaderen aan een ovale tafel heel productief zijn, en brainstormen in een kleurrijke ruimte, waarbij de deelnemers op zitzakken zitten, de beste resultaten opleveren. Maar andersom kan ook effectief zijn. De HRM-afdeling kan en moet een grote rol spelen bij het stimuleren van de samenwerking, de Facilitair Manager zorgt dan voor de feitelijke invulling van de inrichting en de andere fysieke randvoorwaarden, de ICT-manager voor de technologie.

De conclusie die mag worden getrokken, is dat de werkomgeving de samenwerking weliswaar kan faciliteren en stimuleren, maar dat die niet bepalend is voor het resultaat. Dat zijn de mensen zelf, die ook de uiteindelijke sfeer maken.

Als afsluiting bood Steelcase de deelnemers nog een hapje en een drankje aan. Vervolgens ging ieder zijns weegs, met voldoende stof om over na te denken. Met dank aan Steelcase, dat de bijeenkomst uitstekend verzorgde. ■